

aangevoeld. Voor de gevaren van geestelijke beschadiging bij eenzame opsluiting en van zedelijke besmetting bij de tenuitvoerlegging der straf in gemeenschap, bestaat algemeen een open oog. Zij die de vergelding verdedigen naderen soms tot een behandelingsregime, en voorstanders van dit laatste kunnen niet ontkennen dat tegenwoordig bij de behandeling de waarde van het element der straf aan het licht treedt, vooral omdat zij die afwijkend zijn, toch schuldbewustzijn kennen ⁶⁸). Over de uitwerking der straffen verkeren de specialisten van elke richting in onzekerheid. Tegenwoordig wordt veel meer nadruk gelegd op de misdaad-voorkomende invloed van de — liefst spoedige — strafvoltrekking dan op die, welke de strafbedreiging hebben zou. Men weet evenwel slechts in zeer geringe mate iets af van wat er in de misdadigers omging vóór zij tot het plegen van de daad geraakten ⁶⁹), waarbij nog weer de betekenis welke de strafbedreiging voor hen had, een zeer ondergeschikte plaats inneemt. Waar het loopt over een voorkomende invloed van straffen, moet worden erkend, dat met betrekking tot hetgeen in potentiële daders heeft gewerkt, al heel weinig vast te stellen valt, daar de gegevens bijzonder schaars ter beschikking staan. Wanneer men overweegt welke betekenis de publieke opinie hebben kan, en nagaat wat de invloed is van de gangbare moraal, die van jongsaf werd bijgebracht, is slechts de conclusie gewettigd, dat de strafbedreiging grote betekenis heeft ⁷⁰). Zij wordt bevestigd van meer dan één zijde door uitspraken van criminologen en door de zeldzame verklaring van iemand, die uit vrees voor de doodstraf voor een levensberoving terugdeinsde ⁷¹). Hoe dit zij, ook met het oog op de feitelijke werking behoeft tussen straffen en maatregelen geen groot onderscheid te worden aangenomen. Als bewijs kan volstaan de klank welke in ons land „Avereest” heeft. Voor wie dit onvoldoende acht, diene dat een ter beschikkingstellen door vele delinquenten ten zeerste wordt gevreesd. De conclusie dat de betrekkelijkheid het in het strafrecht van de volstrektheid wint, is licht

gevangenis in afzienbare tijd terug... tot een opbergplaats voor de gevallen waarvoor men nog niets beters heeft bedacht.” Curiositeitshalve zij herinnerd aan George Bernard Shaw, *The Crime of Imprisonment*, New York 1946, 13, die de gevangenis noemt: „that diabolical den of torment, mischief and damnation...”.

⁶⁸) H. M. Jeschek, *Das Menschbild unserer Zeit...*, 29, wijst op dit punt, in navolging van vele anderen; zie voor Nederland F. Grewel in *Gedenboek 1907—1957 Psychiatrisch Juridisch Gezelschap*, 111.

⁶⁹) Gevraagd kan worden of alleen op tegengestelde leerstellige inzichten het twistpunt berust: overtreedt iemand willens en wetens, of door de omstandigheden gedwongen de bepalingen der wet?

⁷⁰) G. Guilhermet, *Le milieu criminel*, Paris 1923, 197.

⁷¹) C. Bronkhorst, *De strijd om de doodstraf in Engeland*. Tijdschrift voor Strafrecht LXVII, Leiden 1958, 16.